

Motion till riksdagen

1989/90:A239

av Karin Israelsson och Martin Olsson (båda c)

Arbetslöshetsersättning för försäkrad med bisyssla

Arbetslöshetsbegreppet är enligt gällande regler strängare för företagare än för arbetstagare. I både lagen om arbetslöshetsförsäkring och lagen om kontant arbetsmarknadsstöd anges följande:

Företagare anses arbetslös, när hans personliga verksamhet i rörelsen har upphört annat än tillfälligt, om icke arbetsmarknadsstyrelsen av särskilda skäl föreskriver annat.

Den nuvarande regeln om företagares arbetslöshet tillkom på förslag av KAS-utredningen (Kontant arbetsmarknadsstöd) som lade stor vikt vid frågan när en verksamhet som företagare anses vara avvecklad. Utredningen hänvisade därvid till statsmakternas uttalande i samband med att omställningsbidraget infördes. Regeln syftar enligt KAS-utredningen bl.a. till att skapa garanti mot att kontant stöd vid arbetslöshet skall bli en inkomstutfyllnad för en försäkrad som driver ett företag med låg lönsamhet.

Från det att undantag medgavs i mitten av 1970-talet har arbetslöshetskassan betraktat annan verksamhet, som inte har någon betydande omfattning, som bisyssla och arbetslöshetsunderstöd har beviljats. AMS har också i sin tillsynsverksamhet fram till för några år sedan accepterat kassans synsätt i detta avseende. Men som en följd av att AMS inte längre accepterar att undantaget skall gälla de medlemmar som äger jordbruks/skogsfastighet, som verksamhetsmässigt är av liten omfattning, har kassan avslagit begäran om ersättning i liknande ärenden.

Denna nya praxis kan inte anses vara grundad på lagens förarbeten. Lagen och dess tillämpning måste nu ses över.

Genom proposition 1983/84:126 gavs möjlighet för dem som kombinerar en deltidsanställning med ett begränsat engagemang i ett företag att få rätt till ersättning för det inkomstbortfall som uppstår när anställningen upphör. Om AMS inställning accepteras skulle exempelvis följande situation kunna inträffa. Om två makar gemensamt äger en liten jordbruksfastighet och makens deltidsanställning upphör, kommer hon att få ersättning för inkomstbortfallet. Om maken som driver exempelvis ett åkeri på heltid är arbetslös från detta får han ingen ersättning på grund av innehavet av den lilla jordbruksfastigheten. Enligt vår uppfattning är detta förhållande inte acceptabelt.

Bisyssebegreppet gäller försäkrad och är inte begränsat till enbart arbets-

tagare. Ytterligare stöd för detta finns i proposition 1968:29 angående bland annat omställningsbidrag där departementschefen anför följande:

Mot. 1989/90
A239

Den som har rörelse som huvudsyssla t.ex jordbruk eller fiske och därjämte har annan rörelse eller anställning som bisyssla bör vara berättigad till stöd om han lämnar den rörelse som var huvudsysslan. Som jag strax återkommer till bör som allmän stödförutsättning gälla att den arbetslöse står till arbetsmarknadens förfogande. Härav följer att den kvarstående sysslan måste vara av ganska begränsad omfattning om stöd skall kunna utgå.

Departementschefen angav således att egna företagare bör vara berättigade till stöd även om de har en bisyssla som kan vara antingen annan rörelse eller anställning.

Grundförutsättningen för stöd är att företagaren är arbetslös i huvudsysslan samt att han står till arbetsmarknadens förfogande.

Trots dessa regler förekommer det idag att företagare bedöms inte inneha annan verksamhet som bisyssla och därför måste skiljas från den jord/skogsfastighet de äger för att kunna erhålla arbetslöshetsersättning.

Det är förödande för vår landsbygd om rätten till arbetslöshetsunderstöd skall förloras även i de fall när bisysslan är av ringa betydelse. Kravet på att franhända sig en jordbruks/ skogsfastighet som brukas som bisyssla förefaller alltför strängt hållet och följer inte heller lagens mening.

Det finns många skäl att gynna ett landsbygdsboende. Även en småskalig jordbruksverksamhet som bidrar till landets försörjning samt hjälper till att hålla och bibehålla ett öppet landskap är av stort värde.

Den nya praxis som vi redovisat utgör ett hot emot landsbygden och innebär en olikbehandling av människor beroende av om de är egna företagare eller anställda. Eftersom denna praxis dessutom knappast synes vara grundad på lagens förarbeten bör regeringen låta se över lagen och dess tillämpning, vilket bör ges regeringen tillkänna.

Hemställen

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om översyn av begreppet bisyssla för egenföretagare i lagen om arbetslöshetsförsäkring och i lagen om kontant arbetsmarknadsstöd.

Stockholm den 23 januari 1990

Karin Israelsson (c)

Martin Olsson (c)